

ŞEMSI PAŞA VAKFIYESİ*

Dr. Mehmet İNBAŞI**

ÖZET

Şemsi Ahmed Paşa, XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin hizmetinde bulunmuştur. Onun Üsküdar'da yaptırmış olduğu camii ve medrese ile Bolu ve Gerede'de inşa ettirdiği çeşitli vakıf kurumları ve bunlara vakfettiği yerler, vakıf görevlileri, onlara tahsis edilen ücretler, bu görevlilerin yükümlülükleri bu çalışmanın konusunu teşkil etmektedir.

ABSTRACT

Şemsi Ahmed Pasha is a bureaucrat of the Ottoman State who served in the 16th Century. This study examines as a subject matter the mosque and the *medrese* in *Üsküdar*, and various foundation establishments in *Bolu* and *Gerede* built with his help, the places devoted to these foundation establishments the officers of them, their salaries and responsibilities.

Şemsi Ahmed Paşa, XVI. yüzyılda yaşamış, Kanunî Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murad dönemlerinde önemli devlet hizmetlerinde bulunmuş bir kimsedir. Kaynaklardaki bilgiler, O'nun Kanunî ve Sultan II. Selim'e yakın olup bu sultanların müsahipleri arasında yer aldığı, III. Murad zamanında ise bir ara baş defterdarlık makamına getirildiği ve devlet işlerinde etkili bir kimse olduğu yönündedir.

Şemsi Ahmed Paşa'nın Üsküdar, Bolu ve Gerede'de bulunan camii, medrese, imaret, hangâh ve türbe için hazırlanmış olduğu vakfiye, İstanbul'da Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunmaktadır¹. Nesih sitilde hazırlanmış olan vakfiye, “*Şems Paşa Hazretlerinin Ebniye-i Hayratının Vakfiyesi Sûretidir*” şeklinde bir girişle başlamaktadır². Ağırıklı olarak Kur'an'dan âyetlerin yanında çeşitli konulardaki Hz.

* Bu makale, II. Üsküdar Sempozyumu'na (12-14 Mart 2004, Üsküdar-İstanbul) sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

** Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.

¹ *Şemsi Paşa Vakfiyesi*, Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail Efendi, 737/13.

² *Vakfiye*, vr. 15b.

Peygamber'e ait hadisler ile Farsça ibareler ve şiirlerin yer aldığı vakfiye, toplam 25 sayfa olup 690 satırdır.

Vakfiyede, her hangi bir tarih kaydı bulunmamaktadır. Bununla birlikte, vakfiyedeki ibarelerden, gerek Bolu ve Gerede'de bulunan camii, medrese ve imareti ile ilgili kayıtlardan, gerekse Üsküdar'daki camii, türbesi ve konağı ile ilgili bilgilerden vakfiyenin, Şemsi Paşa'nın hayatta iken hazırlandığı anlaşılmaktadır. Bunu teyit edecek çok sayıda örnek bulunmaktadır. Vakfiyede tarih olmamasına rağmen Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki kayıta, 978 / 1570-71 yılı gösterilmiştir. Şemsi Paşa'nın ise, bundan 10 yıl sonra, 18 Muharrem 988 / 6 Mart 1580 yılında vefat ettiği ve Üsküdar'daki camiinin yanında bulunan türbesine defnedildiği bilinmektedir³.

Şemsi Paşa vakfiyesi, mukaddimeden sonra Farsça olarak yazılmış, ilim ve ibadetin önemini bildiren bir şiirle başlamaktadır. Şemsi Paşa'nın nesebi ile ilgili olarak vakfiyede bilgiler verilmektedir. Bu konuda vakfiyede; "*Husûsen silsiletü'z-zehab nesebleri mefâhir ve hasebleri gibi tarafeynden 'âlî olub...*" şeklinde kaydedilerek⁴, Şemsi Paşa'nın soyunun övgüye layık kimselerden olup anne-baba tarafından yüksek ailelere bağlı olduğu belirtilmektedir. Baba tarafından İsfendiyar-oğullarından Beylerbeyi Mirza Paşa'ya dayandığı vakfiyede, "*...Pederleri mir-miran rezm-i ârâ merhûm Mirza Paşa tarafından (övgü cümleleri) celilü'l-kadr İsfendiyar'a andan (dua ve övgü cümleleri) merhûm ve mağfurun leh Nureddin Şehide anlardan sahabi-yi mu'teber seyfullah-ı ekber 'âfitâb-ı sipihri kerr u ferr ser-dilir-i dilâver leysü's-sanâdîd Halid bin Velid radiyallahü 'anhü hazretlerine muttasıldır...*" şeklinde ifade edilmiştir⁵. Vakfiyede yer alan bu ifadelerden Şemsi Paşa'nın nesebinin, İsfendiyar-oğullarından Mirza Paşa'ya ve Nureddin Bey'e oradan da sahabeinin önde gelenlerinden Halid b. Velid'e dayandığı anlaşılmaktadır. Bununla ilgili olarak vakfiyede yer alan şiir şu şekildedir:

Meyve-i dil-hâ-yı büleñd efsârân

Şah be-şahes neseb-i ser-verân

Nûr-ı cedd ez-cebhe-i o tafta

Ferri ceddî ferri cedd hod-yafte

Farsça olarak vakfiyede yer alan bu şiirde belirtildiğine göre; Yüksek makamlara ulaşan kişilerin soyundan gelen, ceddinin her halkasının önemli görevler üstlendiği bir kimse olmuş ve onların parlayan nuru ve ışığı, onun alınında parlamış ve atalarının bütün özellikleri onun şahsında toplanmıştı. Görüldüğü üzere Şemsi

³ Nimet Bayraktar, "Şemsi Ahmed Paşa, Hayatı ve Eserleri", *Tarih Dergisi sayı 33*, İstanbul 1982, s. 101-102

⁴ *Vakfiye*, vr. 17a.

⁵ *Vakfiye*, vr. 17a.

Paşa'nın, soy bakımından övgüye layık kimselerden geldiği, vakfiyede bir çok şekilde telaffuz edilmiştir.

Şemsi Paşa'nın anne tarafından Osmanlılara bağlandığı, "...ve mâder-i (övgü cümleleri) taht-ı Âl-i Osman'a muttasıldır. Zirâ merhûme-i merkûme merhûm Sultan Bâyezid Han aleyhi'r-rahme ve'r-ıdvân evlâd-ı kirâmından şehzâde-i âzâde Sultan Abdullah'ın kerimeleridir." şeklinde vakfiyede kaydedilmiştir⁶. Buna göre Şemsi Paşa'nın annesi, Sultan II. Bâyezid'in (1481-1512) oğlu Şehzâde Abdullah'ın kızıdır.

Şemsi Paşa ile ilgili vakfiyede yer alan, "Ahmed Paşa ibnül-merhûm el-merkûm Mirza Paşa el-Halidî min tarafl-vâlid hazretleri kim Şemsi Paşa dimekle mihr-âsâ şöhret bulmuştur..." şeklindeki kayıt⁷, Şemsi Ahmed Paşa'nın kimliği hakkında net bir bilgi vermektedir.

Vakfiyede, daha sonra vakıf yapmanın önemini bildiren ayetler zikredilip, Farsça şiirler ile kendisini vakıf yapmaya iten sebepler belirtilmiştir.

Şemsi Ahmed Paşa'nın babası Mirza Paşa, Kanunî Sultan Süleyman'a intisab etmiş, kısa sürede Padişahın himayesini kazanarak çeşitli görevlere tayin edilmiştir. Kanunî'nin musahipleri arasında yer alan Mirza Paşa, beylerbeylik rütbesine yükseltilmiş, akabinde Rikab-ı Hümâyun kaymakamlığı görevine getirilmiştir. Bununla ilgili olarak vakfiyede⁸, "...Devlet-i nâşiri adl ve ihsan âşir Âl-i Osman Ebu'l-guzât Sultan Süleyman Han hazretlerinin sem'i şeriflerine vâsıl oldukça ol mirzâyı şir-i şikârı mîr şikar idünüb bu takarrüb ile rikâb-ı hümâyunlarına mülâzemet eyleyüp şeref-i hizmetleriyle müşerref olıcak ol padişah kimyâ nazar-ı mezkûründe hünerverlerinin re'yi reşide ve fikri sedidden ve kemâl-i edep ile..." şeklinde bilgiler verilmektedir. Kanunî Sultan Süleyman'ın bu himayesi karşılığında Mirza Paşa, "... Bu hususda hasbihallerin kendülerdir ki nazm idüb buyurmuşlardır." şeklinde şu beyitleri söylediği vakfiyede kayıtlıdır⁹.

⁶ Vakfiye, vr. 17a.

⁷ Vakfiye, vr. 17b; Şemsi Ahmed Paşa'nın Hz. Halid b. Velid ile akrabalığı ile ilgili olarak elimizde yayınlanmamış bir bildiri metni vardır. Bu bildiride Şemsi Paşa'nın seçeresi verilmekte ve sahâbeden Hz. Halid b. Velid ile olan yakınlığı dile getirilmektedir. Enver Konukçu, "Şemsi Paşa'nın Hz. Ebû Bekir ve Hz. Halid İle Akrabalığı", II. Üsküdar Sempozyumu'na (12-14 Mart 2004, Üsküdar-İstanbul), yayınlanmamış bildiri metni.

⁸ Vakfiye, vr. 18a

⁹ Vakfiye, vr. 18a.

“Bendesiyüz biz Âl-i Osman’ın,
İnkırâzı olunca devrânın,
Âl-i Osman’dan Mehmed Han tahtgâhda,
Cülûs itdüğü an ceddimiz bende olmuş ol-şâha,
Hidmet itmiş varub o dergâha.”

Beitlerde belirtildiği üzere Mirza Paşa’nın cediti olarak gösterdiği İsfendiyar oğlu İsmail Bey ve Kızıl Ahmed Bey, Fatih Sultan Mehmed zamanında Osmanlı Devleti’nin hizmetine girmiş ve nesli, Osmanlı Sultanları tarafından himaye edilip çeşitli görevlere tayin edilmişlerdir.

Mirza Paşa’nın II. Bâyezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanunî Sultan Süleyman döneminde hizmet edip bu padişahların yakın musahipleri arasında bulunduğu vakfiyedeki kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bu konuda vakfiyede, “*Ve müşarun-ileyh mir-mirân selâtin-i Âl-i Osman üç padişâh-ı ‘âlişân ki her birinin asar-ı hükmi tenlerde cân ve ekâlim-i seb’ada sebbanlar gibi revân idi. Her birinin sohbet-i hasları ile müşerref olub umûmen mukarreb sahib-i ihtisasları ve manzûr-ı nazar kimya havasları olmuş..*” şeklinde bilgiler bulunmaktadır.

Şemsi Paşa vakfiyesinde, vakif yapılmasının sebepleri üzerinde durulmakta ve dünyanın geçici olduğu çeşitli örneklerle ifade edilmektedir. Dünyada sultan, vezir, köle, esir, zengin, fakir, ihtiyar ve genç de olsa, herkesin belli bir ömrü olduğu belirtilmektedir. Bu durum vakfiyede; “*..Kanûn-ı kadîm-i ilâhîde hiçbir kes için sultan ve vezir, bende ve esir ve ganî ve fakir, civan ve pîr ol hadd-i mahdûd ve emed-i ma’huddan tecavüze asla mecaz ve mesağ ve tedbir yoktur..*” şeklinde kaydedilmiştir¹⁰. Dünyaya karşı sevgi beslemenin yersiz bir davranış olduğu üzerinde, özellikle durulmaktadır. Bununla ilgili olarak vakfiyede¹¹, “*...Eğer dünya Padişahlarını sorsan bu köhne saray-ı zerandûd ve hayme-i bülend kubbeyi bi-amûd içre hezarân hezar selâtin-i âlişân ve havâkin-i kamurân gelmişdir. Devlet sürüb âlemi bu hâl üzre mukarrer ve deverânı bu minvâl üzre mükerrer olur sanurlardı. Nâgâh ecel-i müsemmaları gelüb yetişdikde... Bir nefesde taht-ı zerandûd-ı ceberruddan tahte-i nâbud-ı tâbuda tenezzül eyleyüb tek ve تنها-sipah ve askerden cüdâ hüddam ve nedimden dûr..*” şeklinde belirtilmiştir. Buna göre, nice hükümdarların dünyada çok saltanat sürdükleri ve bunun devamlı olacağını düşündükleri, oysa ecelleri geldikleri zaman tek başlarına dünya tahtından ahirete göçtükleri, dünyanın geçici bir yer olduğu belirtilmektedir. Hatta bu durum vakfiyede; “*...Heman bir kefen birle çeküb gittiler..*” şeklinde kaydedilmiştir¹².

¹⁰ Vakfiye, vr. 19b.

¹¹ Vakfiye, vr. 20a.

¹² Vakfiye, vr. 20b.

Vakfiyede, Osmanlı hükümdarlarından Sultan Süleyman'ın saltanatından övgülerle bahsedildikten sonra "...*Ol sultanlar dahi biri biri ardınca bu gülzâr-ı nutelifü'l- etvârdan nergisvar göz yumup gittiklerini...*" şeklinde vefat ettiği manidar bir şekilde kaydedilmiştir¹³. Kanunî Sultan Süleyman'a atfedilen bir beyitte vakfiyede, "... *bu nazm-ı dilistan ve rûzbanları olmuş idi...*" şeklinde yazılmıştır. Bu beyit;

*"Bu gönlüm gibi âlem bir harap-abâd imiş bildim,
Binası 'ömri âdem gibi bi-bünyad imiş bildim,
Ne bir mûr-ı zaife ne Süleymana kalur 'âlem,
Cihanın tâc u tahtı cümleten berbâd imiş bildim."*

şeklinde¹⁴. Kanunî'ye atfen vakfiyede kayıtlı bu şiirde belirtildiği gibi, ölmeden önce ahiret için hazırlık yapmak amacıyla, bir çok hayırlı iş yapıldığı belirtilmektedir. Hiç kimsenin kimseye faydası olmadığı, kişinin ahiretteki durumunun ameline bağlı olduğu , "...*Her kişinin keyfiyet-i hâli âmaline menûat ve e'f'aline merbûttur.*" cümlesiyle ifade edilmiştir¹⁵. Bundan sonra, sadakanın önemi üzerinde durulmuş ve Hz. Peygamber'in, "*Senin malın yediğin ve dağıttığındır, giydiğin veya giydirdiğindir, verdiğin sadakadır.*" Hadisi örnek gösterilerek, vakıf ve sadakanın önemi vurgulanmıştır. Ayrıca, "*şol hayır ki, nef'i müdâm faidesi ber-devam olan efdal-i hayrât olduğunda asla kelam olmaz..*" şeklindeki bir cümle ile de izah edilmiştir.

Bahsedilen ayet, hadisler ve darb-ı mesellerden örnekler verildikten sonra, Şemsi Paşa'nın vakıf yapmaktaki amacı bunlarla bağdaştırılmıştır. Bu durum vakfiyede, "...*Binâen 'âlâ zâlik müşârun ileyh paşâ-i ulyâ hazret-i dest-i himmet ile bâb-ı huzâne-i sim ve zerri subh-âsâ açup basit-i dehre kişver be-kişver zerr in'amun saçup ihyâ-i merâsim-i din ve tecdid-i me'ahid-i şer'i mübîn için, müte'addid emsâr ve bilâdda ebniye-i hayrat ve bukâ-i hasenât bünyâd urub fi sebilillah ahalisine vakf etdi. Ol cümleden birisi memâlik-i mahrûse-i Anadolu'da kazâ-yı firûze kalem-i asûman gibi bir sâhra-yı rûm efzâ-yı dilistan içre Bolu nam şehr-i süreyya intizamda vâkî olmuştur...*" şeklinde kaydedilmiştir¹⁶. Buna göre, Şemsi Paşa'nın hazinesini açarak çeşitli şehir ve beldelerde hayır ve hasenat yaptığı, bunlardan birisinin Anadolu'da Bolu şehrinde olduğu belirtilmektedir.

Vakfiyede, Bolu şehri nehirleri, ağaçları ve çiçekleriyle müzeyyen bir belde olarak uzun tasvirlerle anlatılmıştır. Bilindiği üzere Bolu, Şemsi Paşa'nın doğduğu şehir olduğundan, vakfiyede geniş yer verilmiş ve ayrıntılı bir şekilde güzelliklerinden

¹³ Vakfiye, vr. 20b.

¹⁴ Vakfiye, vr. 20b.

¹⁵ Vakfiye, vr. 21a.

¹⁶ Vakfiye, vr. 21a.

bahsedilmiştir. Vakfiyede; “...Mezkûr şehr-i dilârâm müşârun ileyh vâkıf-ı ‘âli-makamun mevlid-i makâmı olduğundan ma‘âda metbû‘u cumhûr-ı enâm makkûl-ı hâtır-ı has ve ‘âmm olub husûsen bir şah-rah-ı kesîr ü ziham üzere vakî‘ olmağın vâkıf-ı müşârûn ileyh hazretleri şehr-i mezkûrun ta‘mir ve tevfiirine ve teksîr ve tekbîrine iltifât-ı küllî ve himmeti ‘aliyye edüb...” şeklinde izah edilmiştir¹⁷.

Şemsi Paşa’nın, “ Kim Allah için bir mescit yaparsa, Allah da ona cennette bir ev yapar”, hadis-i şerifini kendisine rehber ederek, Bolu’da öncelikle bir camii inşa ettiği belirtilmektedir. Bu durum vakfiyede “...Evvelen bir cami‘i dilgüşâ ve ma‘bed-i bi-hemta binâ etdiler...” şeklinde kaydedilmiştir¹⁸. Caminin İslâm dini ve toplumdaki yeri hususunda, çeşitli ayet-i kerimeler zikredilmiş ve tasvirler yapılmıştır.

Vakfiyede belirtilen şah-rah, bilindiği üzere Şah-râh-ı Garbî / Batı Şah Yolu’nun Bolu’dan geçen ikinci bir kolu olup, çok önemli bir ticaret yoludur. Bu yolda gelip geçenlerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Şemsi Paşa tarafından, bir de imaret yaptırıldığı belirtilmiştir. Bu durum vakfiyede, “...Şehr-i mezbûr içre cami‘i mesfûr civarında bir ‘imaret-i ‘âmire ve dârü’z-ziyâfet-i fâhire binâ etdiler.” şeklinde kaydedilmiştir¹⁹. Bolu’da inşa ettirdiği camii hemen yanında bulunan imarethane, üç bölümden ibaret olup yemekhane, mutfak, mahzen, mahtab / odunluk bölümlerinden oluşmaktadır. Bu durum vakfiyede, “..Zikr olunan ‘imâret-i yegane ve üç bâb tabhane ve matbah ve mahzen ve mahtab ve ‘amayir el-yemü ve enseb sayir ebniye-i müştemildir.” şeklinde kayıtlıdır²⁰.

İmarette bulunan dervişlerin ve müritlerinin, gece-gündüz ibadetle meşgul olup vâkıf Şemsi Paşa’ya dua ettikleri, vakfiyede çeşitli benzetmelerle uzun uzadıya anlatılmıştır. Bu dervişlerin ikamet etmeleri için, camii hemen yanında beş odalı bir hangâh bina edilmiştir. Bu durum vakfiyede, “...Müşârun ileyh vâkıf-ı ‘âl-i himmet ve paşa-yı mülk-i şîret mâye-i muhteşem-i hidmet-i dervişanest mucubinca taife-i mezbûreye dahi berr u ihsanla hidmet ve lütf u in‘am ve mekremet ile mu‘amele itmeği ganimet add eyleyüb yine şehr-i mezbûrda cami‘i mesfûr-i lamî‘n-nur haremünde beş hücre ve bir hangâh bina etdiler..” şeklinde kaydedilmiştir²¹.

Şemsi Paşa’nın Gerede kazasında da, bir vakıf eseri yaptırmış olduğu vakfiyedeki kayıtlardan anlaşılmaktadır. Kendisinin Gerede’yi çok sevdiğini, vakfiyede belirtilen Gerede ile ilgili sıfatlardan anlamak mümkündür. Gerede’nin yaylak, hava ve suyunun çok güzel olduğu, baharda çeşitli çiçeklerle bezenmiş ve

¹⁷ Vakfiye, vr. 21b.

¹⁸ Vakfiye, vr. 22a.

¹⁹ Vakfiye, vr. 22a.

²⁰ Vakfiye, vr. 22b.

²¹ Vakfiye, vr. 22b.

süslenmiş bir duruma geldiği çeşitli teşbihlerle anlatılmıştır. Vakfiyede, "...*Ve biri dahi Gerede dimekle ma'ruf ber-câyı nefis veya yaylak bir kim safâ-yı âb ve hava ile ale'l-'ıtlak yegane-i memâlik-i mahrûse-i âfâk olub... Eyyâm-ı baharda fezâ-yı behişt âsâr-ı ezhâr-ı bukalemun ile hezâr his ve cemal-i rûz-efzûn gösterüb...*" şeklinde kaydedilmiştir²². Gerede ile ilgili bir çok bu övgü sözleri söylendikten sonra, Gerede'de ticaret yolunun kenarında on sekiz odalı bir han bina ettirdiği vakfiyedeki kayıtlarda belirtilmektedir. Bu durum vakfiyede, "...*Vâkıf- ârif müşârun ileyh kasabâ-i mezbûrede dahi on sekiz ocaklı bir hân-ı celil bina idüb... Ve bu zikr olunan hanü'l-imâre ki sair 'amair lazım olan ebniye-i müştemildir.*" şeklinde kaydedilmiştir²³. Belirtildiği üzere, Şemsi Paşa tarafından inşa ettirilen han, diğer hanlardaki bütün özellikleri ihtiva etmektedir. Vakfiyede, Şemsi Paşa'nın doğduğu yer ile onun civarında olan beldelerde çeşitli hayır kurumları ile süsleyip bunlara geniş vakıflar tahsis ettiği ifade edilmiştir.

Şemsi Paşa'nın Üsküdar'da bulunan camii hakkında da bilgiler bulunmaktadır. Üsküdar'daki camiini, onun ikametgâhı olan yerde hayır ve hasenat için yaptırdığı belirtilmektedir. Bu durum vakfiyede, "...*Halen hengâm-ı ferâğlarında makarr-ı 'izzet ve cây-ı kararları olan mahrûse-i safâ-bahş Üsküdar'ı dahi şeref-i iltifat ve itibarları ile müşerref eyleyüb ebniye-i hasenât-ı süreyyâ-karîn ile ta'mir ve tezyîn ideler. Binâen alâ zalik müşârun ileyh vâkıf-ı rûşen mesâlik-i mahrûse-i mezbûrede leb-i deryâyı dürer-bâr ve güherdâr dârü's-sa'adeleri civarında bir cami'i bülend ve 'âl-i esas ve mâ'bed-i dil-pesend ve âsumân-ı müselles binâ idiler...*" şeklinde kaydedilmiştir²⁴. Bu ifadelerden Şemsi Paşa'nın Üsküdar'da, kendi konağı civarında deniz kıyısında bugün de hizmet veren Şemsi Paşa Camii / Kuşkonmaz Camii'ni inşa ettirdiği anlaşılmaktadır.

Vakfiyede Şemsi Paşa Camiin kubbesinin, denizde parlayan bir mermer gibi görüldüğü ve her iki kıt'a için cennet bahçesi gibi olduğu, mübalağalı ifadelerle kaydedilmiştir. Camiin parlayan nurundan dolayı banisinin, Şemsi'z-zuhûr / Güneşin doğduğu, parladığı yer unvanı ile anılmasına sebep olduğu belirtilmiştir. Bu ifadeler, "...*Zikr olan cami'i lâmi'n-nûr mezkur paşa-yı Şemsi'z-zuhûra intimayla ma'ruf ve meşhur olmağın tahdid ve ta'rifden müsta'nidir...*" şeklindedir²⁵.

Şemsi Paşa'nın Üsküdar'daki camii niçin inşa ettirdiği hususunda, vakfiyede daha önceki benzer ifadeler kullanılmıştır. Namaz kılınması için cami yaptırdığı, bunun önemini ayet ve hadislerle nasıl anlatıldığı belirtildikten sonra, Şemsi Paşa'nın da bunu iyi bildiği için camiyi inşa ettirdiği ifade edilmiştir. Hatta bununla ilgili olarak

²² Vakfiye, vr. 22b-23a.

²³ Vakfiye, vr. 23a.

²⁴ Vakfiye, vr. 23b.

²⁵ Vakfiye, vr. 23b.

“...‘İlm matlab-ı a‘lâ ve maksad-ı aksâ ‘urve-i vuskâ kible-i ulyâdır..” şeklinde yani, İlim, en yüksek arzu, en yüce hedef ve en güvenilir dayanaktır anlamına gelen beyit²⁶, O’nun bu konudaki düşüncelerini göstermektedir.

Şemsi Paşa’nın Üsküdar’daki camiin yanına on iki odalı bir Dârü’l-hadis bina ettirdiği, burada eğitimi mutata olan din ve fen bilgilerinin üstat hocalar tarafından verildiği, bu medresenin hizmetlerini devam ettirebilmek için çok sayıda vakıf ve akar tahsis edildiği belirtilmektedir. Bu durum vakfiyede, “...*Yine mahrûse-i mezbûrede vaki‘ cami‘i mesfurun harem-i hariminde ‘ilm-i dîn fıkıh est ve tefsîr ve hadis mısra‘ı mûcibince, on iki hücrelü bir nefis Dârü’l-hadis bina itdiler ki sahâif-i bünyâdında âyât-ı hikmet mestûr ve mutavî erkânından âsâr-ı letâfet menşurdur. Ve zikr olunan harem-i cami‘i muhteremde bir ders-hâne-i yegâne ki hüsn-i binâ ve vus‘ü finâ ile makbûl-i zamandır. İnşa idüb cümlesini hucûrât-ı mezkûrede sâkin olub bunun misli Dârü’l-hadisde tahsil-i mu‘tad olan ‘ulûm-ı dîniye ve fûnûn-ı yakîniyye tahsili sadedinde olan talebe-i ‘ilme ve üstadlarına vakf itdiler..*” şeklinde kaydedilmiştir²⁷.

Üsküdar’daki camii ve medrese için yapılan vakıf tahsisatı hakkında da vakfiyede bilgi vardır. Bu durum, “...*Zikr olunan ebniye-i hayrât ve âsâr-ı hasenâtın mesâlih ve mühimmâtı ve bekâ ve sebâtının levâzım-ı mülimmâtı için esnâf-ı evkaf ve enva‘i müstegillât âtiyetü’l-evsâf tedârik buyurdular...*” şeklinde belirtilmiştir²⁸.

Bu eserlerin kendilerinden sonra yadigar kalıp isimleri sürekli anılırken, amel defterlerine de çok miktarda sevap yazıldığı belirtilmektedir.

Şemsi Paşa’nın hizmetinde bulunduğu Sultan II. Selim, O’nun yaptırdığı vakıfların hizmetlerinin devamını sağlamak amacıyla, vakıf olarak tahsis ettiği köyleri kendisine temlik edip, mülk-nâme vermişti. Vakfiyede bu husus ayrıntılı bir şekilde belirtildikten sonra, tahsis edilen köylerin vakıfnâme zeylinde ayrıca kaydedildiği ifade edilmiştir. Aynı zamanda vakfedilen yerlerin kayıtlarının tutulması, gelirlerinin teminat altına alınması hususunda, müteveli ve kâtibin yıldan yıla muhasebe kayıtlarını tutmaları hususu da özellikle belirtilmiştir²⁹.

Vakıf gelirlerinin cami, medrese, imaret ve hangâhın tamir ve masrafları için kullanıldıktan sonra kalanının kimlere tahsil edileceği de vakfiyede belirtilmiştir. Şemsi Paşa’nın kızı Fahrünnisa Hatun’a günlük otuz akçe verilmesi hususunda vakfiyede kayıt bulunmaktadır. Vakfiyede bu durum, “...*Vâkıf-ı müşârun ileyh hazretlerinin kerimeleri Fahri’n-nisâ Hatun hazretlerine yevmi otuz akçe virile ve*

²⁶ Vakfiye, vr. 23b.

²⁷ Vakfiye, vr. 24a.

²⁸ Vakfiye, vr. 24a.

²⁹ Vakfiye, vr. 24b.

bundan akdem şerh ve beyân olunan ebniye-i hayrât ve bukâ'i hasenâtın mesarifi âtiyyü'z-zikrine sarf oluna.." şeklinde kaydedilmiştir³⁰.

Şemsi Paşa vakfiyesinde, cami görevlileri hakkında da vâkıfın şartına uygun kimselerin görevlendirilmesi hususunda bilgiler bulunmaktadır. Bolu'da bulunan camii için alim, edip, belagat ve fesahatte ileri derecede bulunan bir hatibin görevlendirilmesi şart koşulmuştur. Yine beş vakitte imamet görevini yapacak bir imamın ve iki müezzinin görevlendirilmesi şartı vardır. Vakfiyede belirtildiğine göre, hatip ve imama günlük olarak üç akçe verilecekti.

Kur'an okumak için zamanın ileri gelenlerinden ve tecvit ilmine vâkıf altı adet hafızın görevlendirilmesi, bunların Cuma günleri namazdan önce toplanıp her birinin aşır yani Kur'an'dan bir cüz okumaları şart koşulmuş, bunların hizmetlerini tamamlamalarından sonra da, günlük birer akçe verilmesi hususunda vakfiyede hüküm konulmuştu.

Vakfiyede, "...*Hidmetinde dâim ve kâim..*" olarak belirtilen bir kayyumun görevlendirilmesi, onun sabah-akşam camiin kapılarını açıp-kapatmak, camiye temiz tutmak görevini yapması ve bu hizmetine karşılık günlük iki akçe tahsis edilmesi hususunda kayıt bulunmaktadır³¹. Şemsi Paşa'nın Bolu'daki camiinin mum ve kandil hizmetini yerine getiren kimselerle ilgili olarak, vakfiyede çeşitli şartlar koşulmuştu. Camiinin mum ve kandil hizmeti kayyuma verilmiş olup, mum ve kandillerin vaktinde yakılıp söndürülmesi ve bu işi yapan kayyumun hizmetinde çok titiz davranması istenmişti.

Kur'an okuyan beş kişinin günde birer cüz okuyup sevabını vâkıf Şemsi Paşa'ya hediye etmeleri, bu hizmetlerini tamamladıktan sonra bu beş kişiden her birine günde bir akçe verilmesi şart koşulmuştu. Bu durum vakfiyede, "...*Mushaf-ı cemilden günde birer cüz'i şerif tilâvet eyleyüb sevâbını vâkıf-ı âli cenâb hazretlerine hibe eyleyeler. Ve her birine ba'de edâi'l-hidme yevmü birer akçe verile...*" şeklinde kaydedilmiştir³².

Şemsi Paşa vakfiyesinde, hangâhta görevlendirilecek şeyhin özellikleri uzun uzadıya belirtildikten sonra, bu özelliklere sahip kimselerin bulunmasının zor olduğu, ancak yine de meşâyih-i İslam ve şeyh-i kirâmın ahkâmına riayet eden bir kimse olmasını, gece-gündüz ibadetle uğraşan azizlerden birisinin şeyh yapılmasını ve görevlendirilecek bu şeyhe, günlük olarak beş akçe tahsis edilmesi kaydedilmiştir.

İmâret ve Dârü'z-ziyafe'de görevlendirilecek şeyhin özellikleri de, yine açıkça belirtilmiş ve vakfiyede, "...*Zikr olunan 'imâret-i 'âmire ve dârü'z-ziyâfet-i fâhireye şart itdiler ki, bir kerîm ruh bab-ı lütfü herkese meftûh daire-i hulku hâle-i kamer gibi*

³⁰ Vakfiye, vr. 25a.

³¹ Vakfiye, vr. 25a.

³² Vakfiye, vr. 25b.

vasi' ve âfitâb-ı sihr gibi yüzü yerde mütevâzî' kimesne şeyh olub..." şeklinde kaydedilmiştir³³. Bu şeyhin misafirleri güler yüzle karşılaması, her türlü izzet ve ikramı göstermesi, üç günlük misafirlikten sonra, gitmeleri için destur vermesi, bütün bu hizmetleri yaptıktan sonra, günde bir akçe tahsis edilmesi gibi bir çok husus vakfiyede ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

İmaretin ihtiyaçlarını temin eden vekil-i harcın da, alış-veriş bilgisine sahip kimselerden seçilmesi, alacağı malları değerinden ve ilgili esnaftan alması ve yaptığı hizmet karşılığında bir akçe gündelik alması şartı konulmuştu. Bu durum vakfiyede, "...Bir kimesne bir akçe vekil-i harç olup 'imâret-i 'âmirenin mühimmâtını şeyh ma'rifetiyle zamanında esvâkdan yahud etrâf-ı âfâkdan değer bahasıyla iştirâ eyleyüb." şeklinde kaydedilmiştir³⁴. Kilârî / kilerci için günlük bir akçe tahsis edilmiş olup, onun hububat ve diğer maddeleri ölçüp tartmadan kilere koymaması, vakfiyede özellikle belirtilmiştir. Yine vakfiyede belirtildiği üzere, hem ekmek, hem de et işlerinden sorumlu bir eminin görevlendirilmesi şart koşulmuştur. Bu durum vakfiyede, "...Ve bir emîn-i hoş-fehm kimesne hem nakîb-i nân ve hem nakîb-i lahm olub mutasarrıf ola.." şeklinde kaydedilmiştir³⁵.

Vakfiyede, imarette görev yapacak olan tabbah / aşçıların özellikleri de ayrıca belirtilmiştir. Her iki aşçının da, "...Sanatlarında rusûh-ı zâhir iki matbah-ı mâhir nasb oluna..." şeklinde özellikleri kaydedilmiştir³⁶. Bu aşçıların, mevsime uygun yemekleri tam vaktinde pişirip, bekleyenlere ikram etmeleri şartı konulmuştur. Aynı şekilde sanatlarında mâhir, genç ve kabiliyetli iki fırıncının görevlendirilmesi, unun seçiminde, hamur yapılmasında, ekmeğin gramında ve pişirilmesinde büyük itina göstermeleri istenmiştir. Bu aşçılara günlük birer akçe tahsis edildiği belirtilmiştir. Bu durum vakfiyede, "...Hırfetlerinde mümtâz iki tuvana habbâz nasb olunub pişürecekleri unun tathirinde ve tahmirinde ve fodulanun vezninde ve takdirinde dakika fevt itmeyüb ve tabhında tamam ihmal eylemeyüb..." şeklinde kaydedildikten sonra, her ekmeğin bir gül gibi olması hususu kaydedilmiştir³⁷.

İmarette görevli bir bevvâb / kapıcı için günlük bir akçe ve faraş için de bir akçe verilmesi şart koşulmuştu. Her yıl Mevlit Kandili'ne tekabül eden Rebiü'l-evvel ayının 12. gecesı, şehrin ulemâ, ümerâ ve ileri gelenlerinin davet edilip, sesleri güzel mevlithanların çağrılıp mevlit okutulması ve dua kısmında, vâkıf Şemsi Paşa'ya da dua edilmesi, mevlithanlara bir miktar hediye verilmesi şart koşulmuştu. Bu durum vakfiyede, "...Ve her sâl mâh-ı Rebiü'l-evvelin on ikinci gününde mütevellî ihmal

³³ Vakfiye, vr. 25b-26a.

³⁴ Vakfiye, vr. 26a.

³⁵ Vakfiye, vr. 26a.

³⁶ Vakfiye, vr. 26a

³⁷ Vakfiye, vr. 26b.

eylemeyüb şehrin 'ulemâ ve sülehâsını da'vet idüb hoş âvâz ve nâgâmatında sihr-sâz elhân-ı bî-bedelî merhem-i dîl ve nâle-i müselsili rencir 'ömr-i müsta'cel olan kimesneye Mevlid-i Şerif-i Nebevî okudub ol meclis-i süreyyâ intizâm-ı vâkıf-ı hurşid-i zamîre hayr dua ile itmâm ideler ve mevlid-hâna ve tevâbi'îne bir mikdar nesne virülüüb hatırları tatyîb oluna..." şeklinde kaydedilmiştir³⁸.

İmarette pişirilecek yemek için, her gün 8 vukiyye / okka³⁹ yani 10,256 kg. semiz koyun eti ile yahni pişirilmesi ve diğer imaretlerdeki şartlara tamamen uyulması hususunda vakfiyede kayıt bulunmaktadır⁴⁰.

Medresede görev yapacak müderris hakkında da bilgi verilmiştir. Müderristen, başka Dârü'l-hadislerde okutulan kitapların temini ve ilim talebesinin istifadesine sunulması istenmiştir. Aynı zamanda vakfiyede, müderrise günlük 20 akçe, eğitim-öğretim gören medrese talebelerine de günlük iki akçe verilmesi hususunda kayıt bulunmaktadır. Bu husus vakfiyede, "...Müderris nasb olunub bu makûle Dârü'l-hadislerde ifade ve istifâdesi mu'tad olan kütüb-i mu'tebereyi hucurât-ı mezkûrede sâkin olan tâlibü'l-'ilmelere ifade ve ta'lim idüb mevâzi-i müşkileyi iâde ve hakk-ı tefhîm ile tefhîm eyleyüb müderrise yevmî yigirmi akçe ve zikr olunan her birisine ikişer akçe verile..." şeklinde kaydedilmiştir⁴¹.

Şemsi Paşa, hayatta iken, kendisi için bir türbe inşa ettirmiş ve vefatından sonra oraya defnedilmesini, salih amel işleyen ve dindar bir kimsenin türbedar olmasını ve türbe için altı kişi tayin edilmesini ve bunların sabah-akşam türbeyi beklemelerini şart koşmuştu. Bu husus vakfiyede, "...Ve vâkıf-ı müşârun ileyh hazretleri bir türbe-i şerife bina idüb şart itdiler ki, devlet u ikbâl ve 'izz u iclâl ile mukadder olan ömürleri pâyâne irişüb rûh-ı pür-futûhları gülşen-i cinâna ve civar-ı Hazret-i Rahmana pervâz itdikde cism-i şerif ve unsûr-ı latifleri ol türbe-i hümayun içre genc-i nihân gibi medfûn ve mahzûn kılına. Ve şart itdiler ki, ba'de'l-vefât ol türbe-i safâ encâm için bir Sâlih ve dindar ve nik-nâm kimesne türbedâr nasb mutasarrıf ola. Ve türbe-i mezbûre için altı nefer kimesne nasb, mihr û mâh gibi subh u şâm ol türbe-i sa'adet fercâmü bekleyüb mutasarrıf olalar..." şeklinde ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir⁴².

Vakfiyede, mütevellinin kadı ile birlikte zaman zaman vakfın hesaplarını kontrol etmesi hususu özellikle belirtildikten sonra, vakfın malını bir şekilde haksız yere gasp edenlerin dünya ve ahirette çeşitli belalara uğraması hakkında, çeşitli

³⁸ Vakfiye, vr. 26b.

³⁹ Vukiyye/Okka; 1,282kg. ağırlığa eşit bir ölçü birimidir. Walter Hinz, *İslam'da Ölçü Sistemleri*, İstanbul 1990, s. 30; Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi I (1300-1600)*, çev. Halil Berktaş, İstanbul 2000, s. 446.

⁴⁰ Vakfiye, vr. 26b.

⁴¹ Vakfiye, vr. 26b-27a.

⁴² Vakfiye, vr. 27a.

beddua cümleleri bulunmaktadır. Bu husus vakfiyede, “...Rüşvetlerün alub yahud bir tarikile siyânet idüb ihmal ve imhâl iderlerse Hakk Sübhânehû ve Te'âlâ hazretlerinin suht-ı kahrına mazhar olub rûzı tenâdda 'âlâ ru'ûsü'l-işhad hizy-i 'azîm ve 'azâb-ı elîme giriftâr ola..” şeklinde beddua cümleleri ile belirtilmiştir⁴³.

Vakıf gelirlerinden artan olduğu takdirde, Hz. Peygamber'in ruhu için cami, mescit, çeşme ve diğer hayır kurumlarının masraflarına sarf olunması hususunda, vâkıf Şemsi Paşa'nın şartı bulunmaktadır. “Ba'de zâlik ne kalursa, Sallallahu aleyhi vesellem rûh-ı şerifleri için ta'mir-i mesâcid ve ıslâh-ı me'âbid ve meremmet-i çeşmehâ cüsûr ve bunların gibi vücûh-ı hayr 'amel-i mebrûre sarf oluna. Temmeti'l-vakfiye.” şeklindeki ifade ile vakfiye sona ermiştir⁴⁴.

Sonuç olarak, Şemsi Paşa'nın bu vakfiyesi, zamanın devlet ricalinin vakıf yapma hususundaki gayretini ortaya koyması, hayır işler yapmak amacı, toplumda hayırla anılmak istenmesi, devlet adamlarının düşüncelerini ortaya koyması bakımından gerçekten önemli bir belge durumundadır.

⁴³ Vakfiye, vr. 27a.

⁴⁴ Vakfiye, vr. 27a-27b.

Ek. Şemsi Paşa Vakfiyesi

16
 باشماخویشین پشیر توکنیز و دیوانتیم هم باسد توخل
 اسیم و زودت خرابی ایمن اقلتار و زودت سینه و کینه
 ابا انخوار اولنج خاشاک کلم سلطان عارفان دین
 امام جمع رسلیون جامع علم اولین و اخرین
 زهی درای علم و کلام العلی تعالی اشیا الکی او دست
 دلش از هفت رایج اندک زبانش در علم با عقیق
 ذوق زود اهل افضال حاضر جماعت کمال و اقبال
 وار در حیا خانی ساکن دیا یمن قدس
 انز و ملک مان رعایت ایلی جان کوه بکران بی
 سین کی بو کشتی الاتان ورد کورادی کورای ملک سال
 لوزالت راضی الیه منزهة با زهار شری الی مطر و طلال
 الحیب مر قعنه با نوار دینه الازهر حقه تلوی بی
 دائه الورودی و غیر تعلیم غیر و دردی در کله کلین
 زبان حقیق تر جانلردن فیضان ایله امل و نیت
 ذات الشیخه ایلردون دارالعلم کن فیکون و بطون اولق
 سهر یوقلون ملو شیخون اولدی ای بیعت
 علم اولخته کار صغیان کومت ساخته کور علو شیخ
 امید بکریم تست خرا اعمید زودت مایه
 هیچ کاری مین مایه بر امید واری پناه کنه کاران مین
 کد نامت رحمة اللعلی است و در رضوان الی و
 رحمان ناشناهی زور الی لها و عصابه نصایب اخیاری
 ارواحه نثار اولدکم هر بری زاویه عالی دین ایچره باهم
 اقتدیم اهدتیم موجیب صدقشون بر شیخ علی العلی
 و مانقاه صفت بناه یقین ایچره بر مرشد کامل صفا
 اختیار در اختر برج شرع و ایمانند کور درج
 صدق و صانند هر رضی هم رضی راضی بقده
 قریب حق استخاضه رقتد کشته در قرع خدا کتوت
 کم رضی بقده تقاعتم بقرع خورشید
 ناب و امانت شکیف نقاب کد لوجد زری بی قرع

نانا الله علی الین بیادونه ان الله سمیع علیم . و
 بعد عمل تعلیم اعدت الله و الملائکة . و الناس اجمعین .
 الواقعة علی الی الرحیم . و الی مراد الکریم . و الملائکة العارفة الیک
 انظمت هم قسما من ربه العزیز الیک کلمة . تناه و جدت مایه
 و حتام . امه اوله اوله . و اصل علی رسول الله محمد
 خیر فی ما خیر و الکریم شیخ سوسن شیخ شیخ شیخ

شیخ باباش احمدین قانزلیک انبیا
 خیر الی و قنقدتی صودتید

ای شیخ موجود قومه تو زوال . سر کشته مهرت در حیات
 در و مقال . نام تو فنا یان ره جای سخن . حمد و تکبیر و اللی
 مقال . منقطع دلف و زمره کان شمس در طلعت نام ربه
 الانام ایلد مین . و فاقده قنقره مین نمایه نر انا انظما
 جواهر زواهر جملة عالجلول و لکر کرام الی رشک نوار و
 ختم . قنویه اوله واقف حال اش و جان . مالک علم
 هر دو جان . واقع قبه حاج اولدک . باسط باسط العبد
 چایق انرازم عالم علم . نوز شیش صبا یچجوم . ناظم احوال هم
 ناظر اعمال شیم . مقرر عار شیم . مخرج طینت آدم نظم
 چون فلکک تر و علا سفود در شر و غریب . کانه حیان دایره
 آن سفود صحت صلاست . دیک ای دیر زمین سفود عالم
 برین خوانت یجلد سخن چه دوست . جلا اوله . و عم اوله
 حضرة تلویکن در کاه عظمت بناه لر شیه لک هر لیکه جاد
 و شکر فراوان تقدیم اولوز قلم لدر ریه السموات و رب
 الارض العالین . و لاکبر یاری التوراة و الودع و هو
 العزیز الکریم نظم دل زکیا وین رو بال ادیکاه . هر که تعظیم
 و جلوال ادیکاه . جرن خجلم از شیخ تلخ خوش . هم تو بیارن

دایره

۱۷۲

صبح سواد و جلال ببلد رنگینی جو سوار سلیمان
 رشاد کلشن جو ایضاً سر و موزون اسماحت المصطفی
 آراستہ وادراق چینی پر لنگا ازهار تو فاکون تحت المہ
 ہر لفظ پراستہ خط مستقیم اور بلوچ کا نویز
 چو در پای دخت سایہ و زور ہر آن حرفی کہ دروی
 چشم وارست زہن موج زن یک چشم سارست آبر
 کتاب طویل القند و جمیل المیزانک صاحب صاحب
 صاحب ازینال بہاء و جلال خوشید و حیدر پراستہ
 چشم شہید سر عرفانہ نادر و عمر و نادر و سر
 جن استقامت در درخشان عدن فصاحت فروغ جہان
 افیش نور چشم ارباب دانش و مینش زین کارخانہ
 ابداع و تلوین صورت لطف رحمت ارحم الراحمین
 کجست بچو ہر و عریست پرور بد نیست بی مشاکرت
 پرتھ میدان وسیع الممالک از فافہ مر اسمان کی در ایام
 و ایوان بلوغ الممالک سن بیادک بلنای تو از فرین
 و سلم حقاً لطف فلم و حسن ادا و علو شانہ و وقت
 و وقت لفظ و معنا دل شہرت و عنونای پرور و پردہ
 ہفت اقلیم بلوغت خانہ داری اول سوار فلک او کجست
 پیکر و پویان و دار الملک فصاحتش با قدری اول نخل لسان
 شہرک در کجست در بان اول ما غلہ خرا اید پورلر
 خیل فصاحت سر سبز کلمہ کی کجست یقین کو ہر شہر کلمہ کی
 کان فضیلت کلمہ فیما بین بچو لغت ارا در کجست
 کلشن مینس از ہار علم و معارف ایلہ پر زور و سپہر
 ماہیتی انوار نجوم لطف ایلہ نور لطف لمعلہ خود بچو
 یا بر نور شمس الظہور و بلوغ الاثرہ ہم کجست
 کا نڈا کل علم سوا باشد ز فرزان ادم چندین طبع
 و چندین آب حیات چندین شعر و چندین شہد و نیلانی
 لطفہ احسانند حدیث و وجودنا فاعلمنا عاربت و انما
 اولیاویہ بر حجام اولمکہ ہزار شاہ مستمانک کجست
 غنیمت

ندرت لرنگہ دستمال ہر بلو بادین سلمیہ و بر شام
 ابر شہزادہ شہی غریب و ناکام فریغ و نیاز و در ہم ایلی
 معاش و انتعاش منور قلبیہ اطفش کرم
 بچارہ کند عدا شہزادہ از زمانہ آوارہ کند در موسم
 عدل و مساوات نور آن بارہ کہ بیارہ کل بارہ کند
 خصوصاً سلسلہ الذهب نسبت لہری مقاف و جہا بلو
 کجی طر فیندن عالی اولویہ بد لری میر میران رزم
 مرحوم میرزا پاشا طر فیندن شہزادہ عالی تبار
 نامی و نامدار سر ہم میدان رزم و کارزار امیر
 العزیز اسفند یادہ اندن سعید و شہید مستحق
 ماویہ نور دیدن اہل توحید مرحوم و مغفور لہ
 شہیدہ انلا در زنج صحابی معتبر سیف اسہ اکبر
 افتاب بہر کوفہ سرد لیر دور لیت القضا
 خالدین ولید زحرا سعیدہ حضرت لہرینہ متصلد
 میوہ دلہای بلند خضارہ شاخ نشان
 نسب سروران نوحید از جہانہ او تافہ فرخند
 جد خود یافتہ و مادر پاکیزہ سرشت و غیرت
 حور بہشت لری شاہ نسا سلطان کیم سہر
 لطفہ ابا انوی ستروش دران عصر ہمز انوش
 مشار الیہ ابا انوی عفت خور قلندر سلوین بچو
 آسمان تحت العمانہ متصلد زیر امر حورہ فر
 اول در دمان غلہ ک شمع منیری و خاندان قدیک
 ماہ ستیزی مرحوم سلطان با بنید خان علی القہ
 والرضوان اولاد کر آمدن شہزادہ آرادہ سلطان
 عبدالملک کرم لیر لید ابر رحمت ناران صدیقی
 کش بود آن چندین کھ خلق حاصلی او کجا عالینش
 تعداد افراد کارم و حسبی و بیان علو درجہ لہ
 ان نہ بچو سیت کہ با بیان و کاری دارد جہ
 قابل تعریف و تحسین اولیاویہ لہجرم العود اہل توحیہ